

Overlegplekken

Ontmoetingsplekken

Stilteplek met 'Ssst'

Secretariaat - met woonkamer

Compilatie van verschillende werkplekken.

Academische werkplek heroverwogen

Als één onderwerp al voor de brand van het faculteitsgebouw Bouwkunde van de TU Delft hoog op de agenda stond, dan was het de verouderde kantooromgeving van het universiteitsgebouw. Bouwkunde was daarin niet uniek. Universiteiten in binnen- en buitenland heroverwegen de academische werkplek. Een gevoelig onderwerp waarin een cultuurverandering schuilt: van de klassieke universiteit naar de hedendaagse 'netwerkuniversiteit', ook op de werkvloer.

TEKST: ALEXANDRA DEN HEIJER EN DENNIS CRUYEN | FOTO'S: WILLEM DE ROOIJ

Werkplekken op traditionele eenpersoons- of tweepersoonskantoren zijn representatief voor een universiteit waar individuele prestaties en specialisatie kernwoorden zijn. Maar

net als in onderwijs en onderzoek zoeken universiteiten steeds meer naar huisvestingsoplossingen die verbinden in plaats van isoleren. Uiteraard zonder afbreuk te doen

aan de behoefte van wetenschappers aan ruimte voor concentratie. Meer samenwerking en meer 'community building' zijn uitgangspunten. Op Bouwkunde - en vele andere

faculteiten - zijn ook de vele deeltijders, de lage bezetting van werkplekken en het gebrek aan ruimte voor concentratie en overleg, veelgenoemde redenen om de oude manier van werken te willen veranderen. Van een cellenkantoor naar een transparantere werkomgeving die meer samenwerking bevordert en ondersteunt.

Wie durft?

Maar wie gaat de dialoog met de wetenschapper aan? En welk wetenschappelijk bewijs is er voor de werking van het concept? Een vraag die facility managers kunnen verwachten van deze doelgroep. Maar wat is er nodig voor wetenschappelijk onderzoek? Het antwoord daarop is wellicht te vinden in voorbeelden van universiteiten die de stap al hebben gemaakt, en een goede analyse daarvan. Langzamerhand verschijnen de onderzoeksresultaten en wordt de vicieuze cirkel doorbroken. Internationaal worden seminars gewijd aan 'the changing academic workplace'. Eind oktober bogen 120 bestuurders en campusmanagers in Groot-Brittannië zich over dit gevoelige onderwerp binnen hun universiteit. Natuurlijk maken bestuurders zich zorgen over de effecten van werkplekverandering op de tevredenheid van hun talentvolle hoogleraren en onderzoekers die zomaar zouden kunnen vertrekken naar 'concurrerende' universiteiten als de nieuwe werkomgeving ze niet bevalt. Maar de tevredenheid is zeker niet het enige criterium. Wat als een groep wetenschappers zelf de middelen mocht verdelen over onderwijs, onderzoek en huisvesting? Het afwegen van extra personeel tegen extra vierkante meters. We zijn benieuwd tot welke werkomgeving dat zou leiden.

Minder m², meer kwaliteit

Ook als de universiteit of faculteit de middelenverdeling al heeft gemaakt - er is x beschikbaar voor de werkplek - dan kan dit op vele manieren worden besteed. Het cellenkantoor vraagt veel vierkante meters, waardoor er weinig geld per vierkante meter kan worden besteed. Andere concepten vragen minder ruimte, waardoor er meer geld overblijft voor kwaliteit.

Bouwkunde koos voor dat laatste, ook omdat het nieuwe gebouw eenvoudigweg geen ruimte en structuur had voor cellenkantoren voor bijna duizend medewerkers. Naast de ambities die er al voor de brand waren, pleitte dit nog extra voor een nieuw werkplekconcept. Medewerkers hebben per groep eigen zones - geen eigen plek - en verplaatsen zich per activiteit zoveel mogelijk naar de meest geschikte ruimte. In eerste instantie in de eigen zone, maar bij (te) hoge bezetting ook naar zones van andere groepen. Dit is niet alleen flexibel, maar het leidt ook tot meer interactie binnen groepen en tussen groepen. De wetenschap is hiermee gebaat. Voor de vaste ondersteuning (secretariaten en front office functies) is hier een uitzondering gemaakt. Dit activiteitsgerelateerde werkplek-

Ruim drieduizend studenten en bijna duizend medewerkers van de faculteit Bouwkunde van de TU Delft moesten na de brand in mei worden geherhuisvest. Gefaseerd worden studenten en medewerkers van de noodhuisvesting verhuisd naar het voormalige - in sneltreinvaart gerenoveerde - hoofdgebouw. Inmiddels is ook de ideeën-prijsvraag voor een nieuw gebouw gelanceerd, zie www.buildingforbouwkunde.nl

en tijdschriften staan als bij de burens en dat een groot deel van dit materiaal niet vaak wordt gebruikt. Daarnaast zullen veel documenten ook beter vindbaar zijn als ze digitaal

Hoe flexibel is de wetenschapper?

concept biedt bovendien de kans om voor elke activiteit naar de beste oplossing te zoeken. Een concentratieruimte die echt stil is, een ontmoetingsruimte waar genoeg informele zitgelegenheid is en vergaderruimten met de beste faciliteiten.

Archief: selectief, digitaal en gedeeld

Een werkplekconcept zonder individueel territorium, maar met een groepsterritorium zoals in een woning, moet wel 'clean desk' zijn om het werkbaar te houden. Je moet er tenslotte samen werken. Dit stelt eisen aan de opbergmogelijkheden, zowel fysiek als digitaal. Veel wetenschappers willen wel toegeven dat hun kantoren minibibliotheken zijn waar veel dezelfde boeken, artikelen

worden opgeslagen. Maar een cultuurverandering in informatiebeheer en archiveren is wellicht nog een grotere uitdaging.

Ook hier wil Bouwkunde een grote slag maken. Hoe zeldzaam is de situatie dat de wetenschappers - door de brand - grotendeels zonder hun oude onderzoeksmateriaal starten? Universiteiten in binnen- en buitenland kijken met grote belangstelling toe. Gaat het Bouwkunde lukken om ook dit te veranderen en vernieuwen? Met ondersteuning van de nieuwste ICT-toepassingen, beter gebruik van Blackboard, collectieve mappen op de servers, 'scan & mail'-functies op alle kopieermachines en gezamenlijke tijdschriften- en boekenkasten op de stilleruimten en in de huiskamers van groepen is de eerste stap in de goede richting gezet. Een grotere uitdaging voor facility management en ICT is er niet. Als we vanaf medio november alle wetenschappers in het nieuwe gebouw hebben gehuisvest, dan kunnen we de volgende vraag beantwoorden: hoe flexibel is de wetenschapper?

Alexandra den Heijer (universitair docent) en Dennis Cruyen (facilitair manager) zijn als leden van de projectorganisatie direct betrokken bij de herhuisvesting van Bouwkunde.

REAGEREN?
redactie@fmm.nl